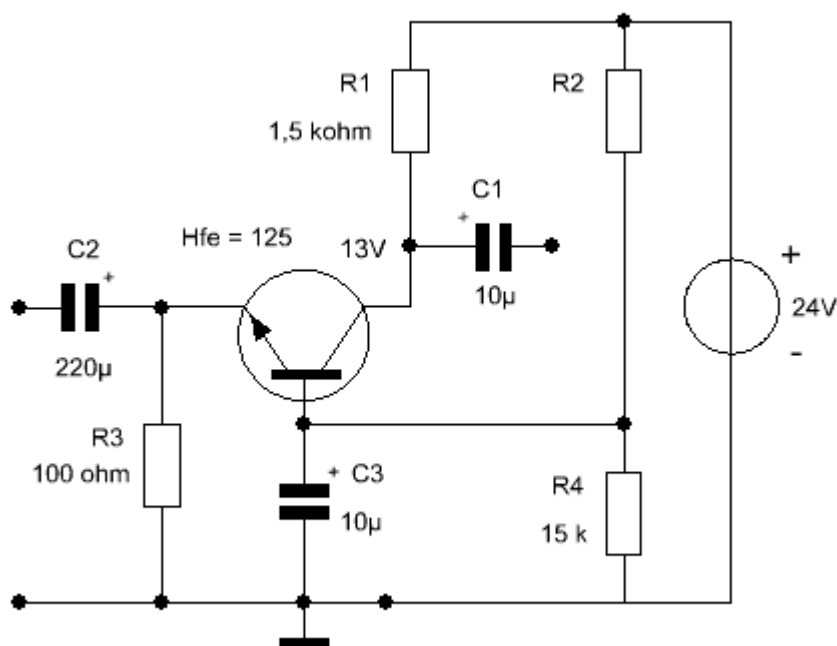

Rafbók

REIT rafeindatækni

12. kafli

Transistor, ac-magnari common - bace

Flemming Madsen

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

Þetta hefti er án endurgjalds á rafbókinni.

www.rafbok.is

Allir rafiðnaðarmenn og rafiðnaðarnemar geta fengið aðgang án endurgjalds að rafbókinni.

Heimilt er að afrita textann til fræðslu í skólum sem reknir eru fyrir opinbert fé án leyfis höfundar eða Rafmenntar, fræðsluseturs rafiðnaðarins. Hvers konar sala á textanum í heild eða að hluta til er óheimil nema að fengnu leyfi höfundar og Rafmenntar.

Höfundur er Flemming Madsen.

Umbrot í rafbók Báru Laxdal Halldórsdóttir.

Vinsamlegast sendið leiðréttingar og athugasemdir til höfundar Flemmings Madsen flemmma@icloud.com eða til Báru Laxdal Halldórsdóttur á netfangið bara@rafmennt.is

---

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

Efnisyfirlit

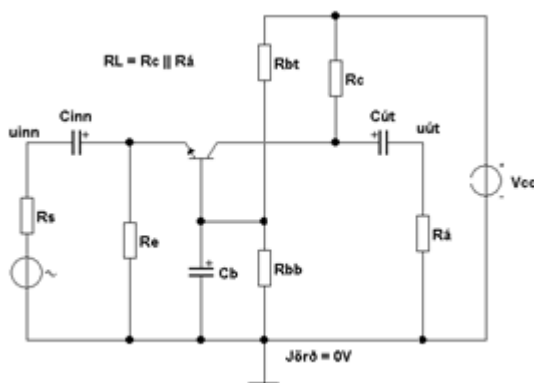
12. kafli Formúlur og útskýringar fyrir common base-dæmin	3
12. kafli Transistorar, ac-magnari common base	5
Dæmi 12.1	5
Dæmi 12.2	6
Dæmi 12.3	7
Dæmi 12.4	8
Dæmi 12.5	10

12. kafli Formúlur og útskýringar fyrir common base-dæmin

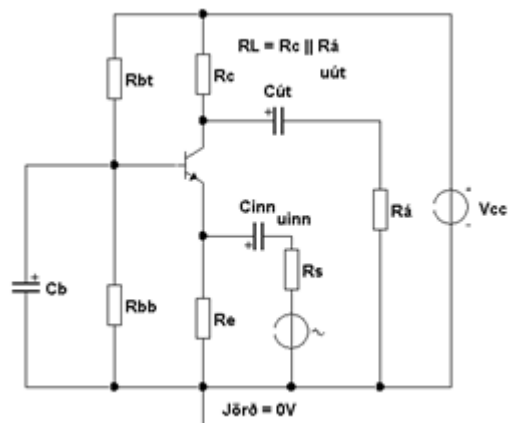
Svörin við öllum útreikningum eru miðuð við þetta formúlublað. Leitast er við að nota þá formúlu sem gefur sem nákvæmasta útkomu miðað við þær upplýsingar sem gefnar eru upp í dæminu. Það þýðir að fleiri upplýsingar gefa nákvæmari útkomu. Munur er á útreikningum með mismunandi formúlum.

Ath. $R_L = R_A \parallel R_C$

Tengimyndirnar sýna skammstafanir og heiti sem notuð eru í formúlunum.

Venjulegur teikniháttur.

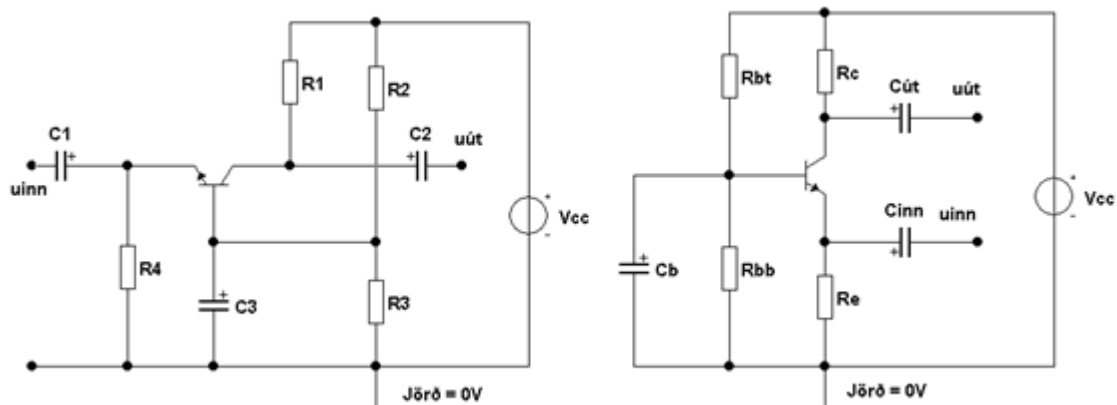
Stundum teiknað svona.

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

	Venjuleg notkun:	Nákvæmari, fleiri upplýsingar:
	$h_{fe} = \beta$ er eina þekkta upplýsingin (parameter)	$h_{fe}, h_{ie}, h_{re}, h_{oe}$ eru þekkt
$r'_e =$ jafngildisriðstraums- viðnám á milli base og emitter.	$r'_e = \frac{1}{40 \cdot I_e} = \frac{25m}{I_e}$	$r'_e = \frac{h_{ie}}{h_{fe}}$
Spennumögnun A_v [sinnum]	$A_v = \frac{R_L}{r'_e}$	$A_v = \frac{(R_L \cdot h_{fe})}{h_{ie}}$
Spennumögnun, nákvæmari formúla		$A_v = \frac{h_{fe} \cdot R_L}{(h_{ie} + R_s)(1 + (h_{oe} \cdot R_L))}$
Gain = A_v í dB	$G = 20 \log A_v$	$G = 20 \log A_v$
Inngangs-impedans Z_{inn}	$Z_{inn} = r'_e \parallel R_e$	$Z_{inn} = \left(\frac{h_{ie}}{1 + h_{fe}} \right) \parallel R_e$
Útgangs-impedans $Z_{út}$	$Z_o = R_c$	$Z_o = R_c \parallel \left(\frac{1}{h_{oe} + \frac{h_{fe} \cdot h_{re}}{h_{ie} + R_s}} \right)$
Inngangspéttir f_n -3dB Ef R_s er óþekkt er það reiknað sem fullkomið, þ.e.a.s. $R_s = 0\Omega$	$C_{inn} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f_n \cdot (Z_{inn} + R_s)}$	$C_{inn} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f_n \cdot (Z_{inn} + R_s)}$
Útgangspéttir $C_{út}$	$C_{út} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f_n \cdot (R_a + R_c)}$	$C_{út} = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot f_n \cdot (R_a + R_c)}$
Afkúplingspéttir C_b	$C_b = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot 0,1 \cdot f_n \cdot R_{bb}}$	$C_b = \frac{1}{2 \cdot \pi \cdot 0,1 \cdot f_n \cdot R_{bb}}$

12. kafli Transistorar, ac-magnari common base

Dæmi 12.1

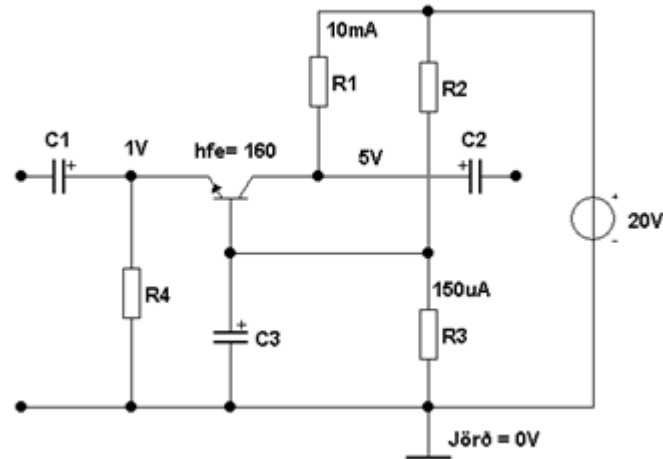

Rásirnar á tengimyndunum eru nákvæmlega eins tengdar. Fylltu rétt heiti íhlutanna í skrána hér fyrir neðan.

R_{bt}	R_{bb}	R_e	R_c	C_{inn}	$C_{út}$	C_b

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

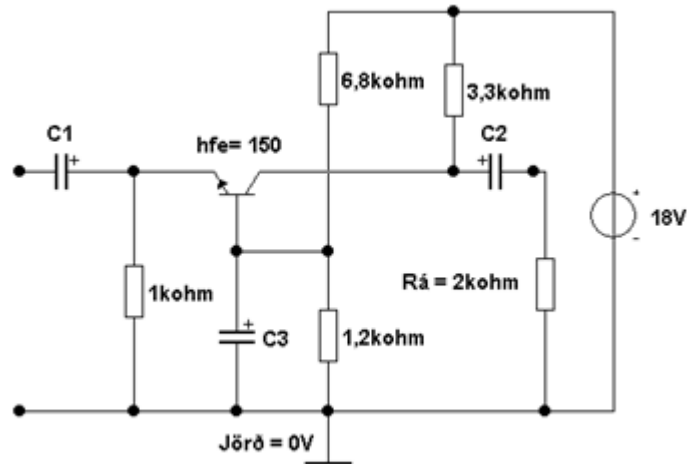
Dæmi 12.2

- Reiknaðu út collector-viðnámið R_1 .
- Reiknaðu út emitter-viðnámið R_4 .
- Reiknaðu út base-toppviðnámið R_2 .
- Reiknaðu út base-botnviðnámið R_3 .
- Merktu ac, inn- og útgangsspennu rásarinnar inn á tengimyndina.
- Hve margir gráður er fasamismunurinn á milli inn- og útgangs.

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

Dæmi 12.3

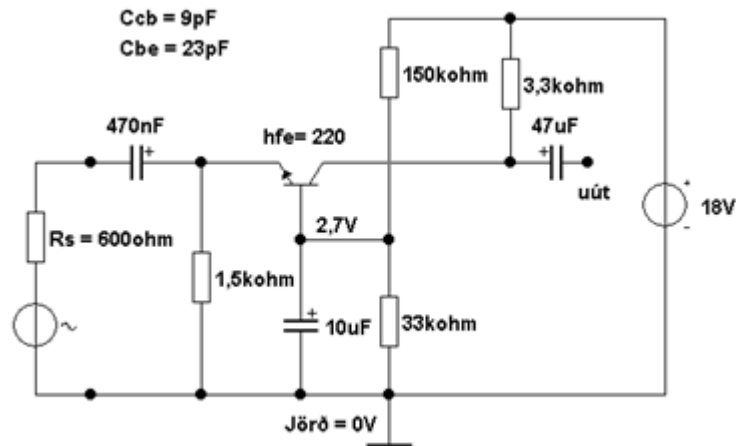

- Reiknaðu út base-spennuna U_b . Gengið er út frá að I_b ekki hafa áhrif.
- Reiknaðu út collector-spennuna U_c .
- Reiknaðu út jafngildisriðstraumsviðnámið r'_e .
- Reiknaðu út spennumögnun rásarinnar A_v .
- Reiknaðu út inngangs-impedans rásarinnar Z_i .
- Reiknaðu út útgangs-impedans rásarinnar Z_o .
- Reiknaðu út inngangspéttinn C_1 . Miðað er við $f_n = 15 \text{ Hz}$.
- Reiknaðu út útgangspéttinn C_2 . Miðað er við að útgangspéttirinn hafi ekki áhrif á tíðnisvar rásarinnar.
Þumalfingursregla: Tíðnin, sem miðað er við, er 10 sinnum lægri en f_n -rás.
- Reiknaðu út afkúplingspéttinn C_3 .

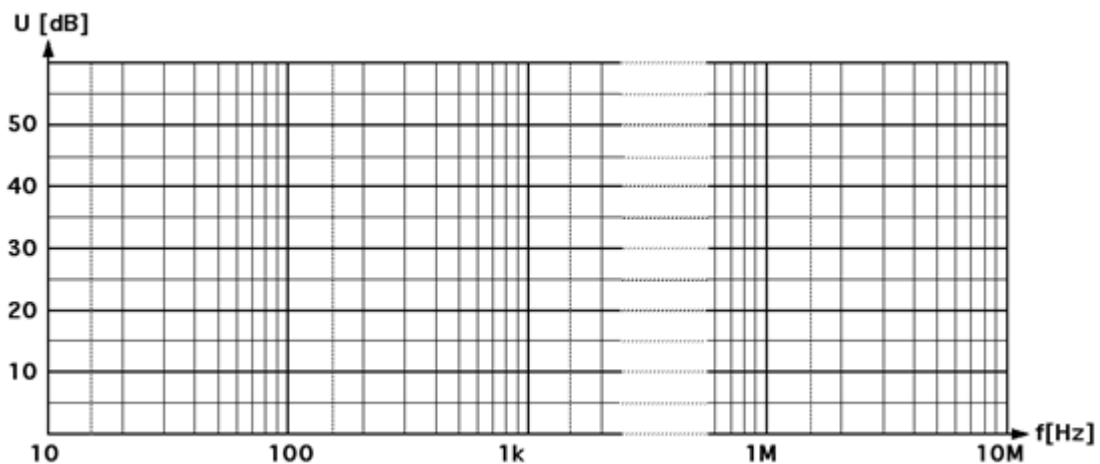

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

Dæmi 12.4

- Reiknaðu spennumögnun A_v -rásarinnar.
- Reiknaðu gain G -rásarinnar.
- Reiknaðu inngangs-impedans Z_i -rásarinnar.
- Reiknaðu neðri tíðnimörk rásarinnar. Ath. C_{inn} og Z_{inn} mynda HP-sú.
- Efri tíðnimörkum (-3dB) rásarinnar er stjórnað af rýmdinni C_{be} á milli base- og emitter-transistorsins. Teiknaðu C_{be} og C_{cb} inn á tengimyndina. C_{be} myndar LP-sú með $R_s || R_e$. Reiknaðu út marktíðnina.
- Rýmdin C_{cb} á milli base og collector mynda aðra LP-sú með Z_o . Reiknaðu út marktíðnina.
- Er það LP-sían í lið E eða lið F sem ræður fe rásarinnar?
- Teiknaðu tíðnisvar rásarinnar inn í log lin-línuritið. Línuritinu er skipt í tvennt svo að hægt sé að koma tíðnisvarslínunni fyrir.

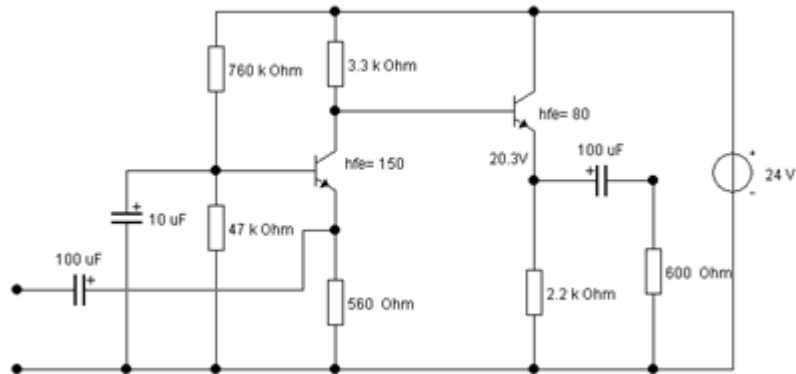
REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

- I. Berðu saman bandbreidd common gate-magnarans með sama vinnupunkti og C_e magnarans í dæmi 10.7.
Hvers vegna er f_c mun hærri?
Hvers vegna er f_n mun hærri?

REIT 12. kafli Transistor, ac-magnari common-base

Dæmi 12.5

- Reiknaðu emitter-strauminn I_e og spennumögnun í CB-inngangsmagnaranum einum sér án álags á útganginn.
- Reiknaðu út inn- og útgangs-impedans fyrir CB-inngangsmagnarann einan sér.
- Reiknaðu emitter-strauminn I_e , spennumögnun, inn- og útgangs-impedans í CC-útgangsmagnaranum einum sér án álags á útganginn.
- Reiknaðu út hve mörg V útgangsspenna rásarinnar er ef inngangsspennan er 10 mV.
Notaðu thevinin-líkönin fyrir inngang- og útgangsmagnara til þess að halda utan um útreikninga.
- Reiknaðu út hve mörg dB gain rásarinnar er.
- Hve margar gráður er fasamunurinn á milli inn- og útgangs rásarinnar við 1 kHz?
- Hver er aðalmunurinn á rásinni hér og rásunum í dæmi 10.10 og 11.6.